

KOOLI KROONIKA

Tervituseks

Te tervitatud olge, külalised kallid,
kes pidurõivais saali täidate!
Meil seljataha jäämas päevad hallid:
kui kuningas käib päike võiduteed.
Ta naeratava näoga pühib lumevallid,
Pea õitega meil palistab ta veed —
Sest rõõm meil valdab südamed ja meeled
Ning eluküllus laulma paneb keeled.

J. WESTHOLM

1898. a. avati Tallinna Väikelastehoiu Seltsi üheklassiline poeglaste kool. Kool oli kolmeaastase kursusega, õpetati ka eesti keelt. Kooli juhatajaks sai J. Umblia, õppeasutuse ülalpidajaks oli Väikelastehoiu Selts, kes maksis õpetajatele palga ja muretses koolile ruumid (Endla t.).

1905. a. sai kooli juhatajaks J. Westholm. 1907. aastast muudeti kool J. Westholmi III järgu üheklassiliseks eralgkooliks. Sel aastal õppis koolis 188 õpilast. Kool oli eestlaste hulgas populaarne, juba samal aastal muudeti ta kaheklassiliseks: esimene klass oli kolme, teine kaheaastase kursusega. Kool andis täieliku alghariduse. Esimesse klassi võeti õpilasi eelhariduseta, teise eksamiga. Õppetöö toimus vene keeles, õpetati ka eesti ja saksa keelt. Kooli lõpetanud sooritasid eksami ja said samasugused õigused kui kaheklassiliste ministeeriumikoolide lõpetajad.

1909.—1915. a. eksisteeris kool J. Westholmi II järgu erakoolina. Õppeasutusel oli kaks ettevalmistus- ja neli põhiklassi. Sisuliselt oli kool progümnaasium ilma sellekohaste õiguste ja nimeta. 1913. a. valmis uus koolimaja (Kevade 4). Kuna õpilaste arv pidevalt kasvas, muudeti õppeasutus 1915. a. kolme ettevalmistus- ja kaheksa põhiklassiga keskkooliks nimetusega «J. Westholmi Eramügümnaasium» (1915—1920). 1918. a. võeti õppekeelena tarvitusele eesti keel. 1920. a. registreeriti kool nime all «J. Westholmi Erarealgümnaasium» (1920—1923). Õppeasutus erines teistest avalikest gümnaasiumidest, kuna võõrkeelte õpetamise järjekord oli teine, kui teistes ava-

likes koolides. Võõrkeele õpetamist alustati juba teisest õppeaastast (saksa keel), neljandal lisandus prantsuse keel, seitsmendal inglise keel ja gümnaasiumi kolmes viimases klassis õpetati ka ladina keelt. Nii võttis kool juba kodanliku aja algul humanitaargümnaasiumi ilme.

1923. a. võeti õppeasutus avalike keskkoolide võrku ja riik maksis suurema osa gümnaasiumi õpetajate palgast. Algkooli kulud kandis õppeasutus, saades linnavalitsuselt iga-aastast toetust. Kool nimetati ümber J. Westholmi Poeglaste Õigustega Erahumanitaargümnaasiumiks (1923—1938). Kool jäi ühtluskooliks kaheteistkümnepäevase õppeaastaga: neljaklassiline algkool ja viieklassiline keskkool moodustasid progümnaasiumi, millele järgnes kolmeklassiline gümnaasium.

1935. a. muudeti kool sihtasutuseks, mida juhtisid põhikirja järgi nõukogu, juhatus ja revisjonikomisjon. Sihtasutus eksisteeris kuni 1940. aastani. Samal aastal valmis ka uus koolihoone (Kevade t. 8, arhitekt H. Johanson).

1940. a. sihtasutus likvideeriti. Kooli õpilased alates seitsmendast õppeaastast ühendati likvideeritud Prantsuse Lütseumi õpilastega ja moodustati Tallinna VII Keskkool. Algkooli õpilased suunati avalikesse algkoolidesse, põhiliselt Tallinna Linna 8. Algkooli, mis moodustati 1940. a. likvideeritud eraalgkoolide õpilastest ja hakkas tööle koolimajas Kevade t. 8. Kuna 8. Algkool oli muutunud liiga suureks (1200 õpilast ja 28 klassikomplekti, poolitati kool 1941. aastal kaheks ning selle tulemusel tekkis Tallinna Linna 22. Algkool. Kool alustas tegevust 1. märtsil 1941. a. 13 klassikomplektiga Kevade t. 8 koolimajas.

1942. a. jaanuaris võtsid okupatsioonivõimud koolimaja sõjaväehaiglaks; koolil tuli töötada mitmes paigas: Säde t. 6, Kooli t. 4, Vene t. 4, Kevade t. 4. Kool töötas avaliku algkoolina, algul segakooliga, alates 1942/43. õppeaastast muudeti ta tütarlaste vähesuse tõttu poistekooliks.

Pärast sõda jätkas kool tööd alates 16. novembrist 1944. a. Kevade t. 4 majas kandes nime Tallinna 22. Mittetäielik Keskkool. See oli poistekool. Esimesel sõjajärgsel õppeaastal oli 50 õpilast (7 klassikomplekti). Puudusid õppevahendid, kirjutada võis pliiatsiga, kriiti pidi

õpetaja ise kaasas kandma, kütetki varusid õpetajad ja õpilased ise.

1946. a. jaanuaris sai kool asuda oma endisesse asukohta Kevade t. 8. Ruume tuli aga jagada Tallinna 20. Keskkooliga, kelle hoone oli sõjatules hävinud.

1946/47. õppeaastal rahuldas haridusministeerium taotluse avada koolis kaheksas klass. Seega muutus kool Tallinna 22. Keskkooliks.

15. septembril 1949. a. lahkus Kevade tänavast Tallinna 20. Keskkool oma endisse asupaika Pärnu maanteel.

1949/50. õppeaastal alustati õppe-katseaia ja spordiväljaku rajamist. Aed kujunes Tallinna üheks kaunimaks, õpetaja A. Veimre juhtimisel kasvatati viljapuid, köögivilju, roose. 1952. aastal lõpetas kooli edukaim lend (õpetaja A. Puudist). Kahekümne neljast noormehest seitse lõpetas kooli medaliga. 1954. a. 1. septembrist muutus kool segakooliks ja 1955. a. kevadel lõpetas kooli viimane poiste lend — kolmkümmend noormeest.

1955/56. õppeaastal võeti õppeplaani tööõpetus. Koolis sisustati metalli- ja puidutööklass.

1960/61. õppeaastal võeti õppeplaanidesse tootmisõpetus. Aastate jooksul on erialad vaheldunud, kõige kauem püsis piimanduse eriala — õppebaasiks Tallinna Piimatoodete Kombinaat.

1964. a. sügisel võeti vastu õpilased süvendatud õpetusega muusikaklassi. Tallinna 22. Keskkool on vabariigis esimene süvaõppega kool. Esimene lend muusikaõpilasi lõpetas 1975. a. (õpetaja E. Üleoja). Muusikalisi traditsioone jätkavad koolis segakoor «Kevade», lastekoorid, puhkpilliorkester; plokkflöödi ansamblid, rahvakunstiansamblid. On saadud mitmeid auhinnalisi kohti ülevaatustel ja võistulaulmistel, osa on võetud laulupidudest.

1965. aastal hakkas ilmuma kooli ajaleht «Kevade», mis oli koolis häälekandjaks kolme aasta jooksul, laekus hulgaliselt huvitavaid kaastöid.

1986/87. alustati koolis kuueaastaste õpetamist.

1987/88. õppeaastal õpib koolis 748 õpilast, klassikomplekte on 25, koolis töötab 56 õpetajat.

KOOLI DIREKTORID:

JUHAN UMBLIA
JAKOB WESTHOLM
ELMAR ETVERK
GOTTLIEB NEY
PALU MÄGRAKEN
ELMAR ETVERK
VIKTOR PÄSS
JOHANNES RATASEPP
AMALIE FILATOVA

EVGENIA PETROVA
LILIA RÕKOVA
VLADIMIR INDRIKSON
ENDEL POOM
EINAR VAPPER
VIRVE SOOVÄLI
HARALD MATVEI
INDREK SIIR

Hic vere est domus veritatis et porta vitae

Siin on õige tõe maja ja elu uks.

Sellisel kolab vaimne alus, millele on rajatud Tallinna 22. Keskkooli hoone, Kevade tn. 8. Selle aluse pani Jakob Westholm tema poolt välja arendatud keskkoolile, mis oli eelkäijaks Tallinna 22. Keskkoolile.

J. Westholm nägi oma koolis õpilaste teist kodu nende vanemate kodu kõrval. Selles vormistati õpilaste vaimset ja kolbelist isiksust ja varustati neid edasiõppimiseks ja elluastumiseks vajalike teadmistega.

Tallinna 22. Keskkooli hoone püstitati 1939/40. aastal arhitekt Herbert Johansonl projekti kohaselt. Ehitustööd viidi läbi Joh. Trumpi juhtimisel. Seda hoonet peeti parimaks koolimajaks Eestis ning kogu Baltikumis.

Tallinna 22. Keskkooli 90-aasta juubeli puhul tervitan kooli pedagoogilist personali, õpilasi ja nende vanemaid ning kõiki kaasvilistlasi, soovides kõigile jõudu, tarkust ja edu pürgimaks kõrguste poole elus, trotsides raskusi ja takistusi — per aspera ad astra!

TEODOR MÄNNIK

kooli vilistlane 1925. aastast;
vilistlasnõukogu esimees 1930/31 a.;
kooli ülalpidanud sihtasutuse nõukogu
ja juhatusel liige 1935—1940 a.

Arvan, et Tallinna 22. Keskkool on oma identiteedi avastamisega õigel teel. Ning et ta võib Ajaloo pilgu all oma seadusliku pärandina vastu võtta üheksakümne aastase mineviku. Ja sellest targalt välja valida väärtused, mida tasub sealt omaks võtta: raugematu huvi kõigi maailmakultuuri, eriti humanitaarkultuuri tõsisavutuste vastu, loova hoole rahvuskultuurilistes asjades — ja maksimaalse nõudlikkuse iseenese suhtes. Esmajoones selle Jakob Westholmile omistatava mõtte, mida ma küll ei mäleta talt endalt kuulnud olevat, aga mida juba tema ajal ja eriti hiljem umbes nende sõnadega meenutati: minu poisid peavad saama parima, mis mul võimalik, sest nad peavad tegema parima, mis nendel võimalik.

JAAN KROSS

Meie kooli nüüd juba ligi sajandipikkune ajalugu on nagu uhke sild, mis kaardub üle aegade voolu ammustest põlvkondadest kuni tänaste aabitsajütsideni. See on ühtlasi kultuuripidevus ja vaimuvalguse kustumatus, mis aegade heitlikkust trotsides on hoidnud meie kõigi jaoks inimlikke põhiväärtusi. Hinnakem taolist inimpõlvede sidet, saagu ta meie vilistlasühenduse ühtekuulumis- tunde vahendusel meile sama omaseks nagu on emakeel ja isamaa.

HEINZ VALK
Tallinna 22. Keskkooli
vilistlaskogu esimees